

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих питань функціонування банківської системи»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих питань функціонування банківської системи» розроблений як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи», що був зареєстрований 12.11.2020 за № 4367.

В цьому альтернативному законопроекті пропонується внести зміни до законодавчих актів, нагальна необхідність внесення яких сформувалась в процесі функціонування ринку надання банківських послуг, зокрема, усунення правових прогалин для забезпечення ефективного управління ризиками в банках, удосконалення корпоративного управління в банках, передбачена Угодою про асоціацію з ЄС та новим Меморандумом про економічну та фінансову політику від 02 червня 2020 року, укладеного з Міжнародним валютним фондом за кредитною програмою “стенд-бай”, а також попереднім Меморандумом про економічну та фінансову політику від 5 грудня 2018 року.

Під час розроблення законопроекту також ураховувалися положення Директиви 2013/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про доступ до діяльності кредитних організацій та пруденційний нагляд за діяльністю кредитних організацій та інвестиційних компаній (CRD IV) та Регламенту (ЄС) 575/2013 Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про пруденційні вимоги до кредитних організацій та інвестиційних компаній (CRR).

Крім того, у зв'язку зі зміною монетарного режиму (запровадження Національним банком з 2016 року інфляційного таргетування) структура грошово-кредитних зобов'язань Національного банку, які відповідно до діючого Закону України «Про Національний банк України» є базою для розрахунку резервів капіталу, суттєво змінилась, що призвело до формування загальних резервів Національного банку у значних обсягах та відповідного зменшення частки прибутку, що спрямовується до бюджету. Крім того, така база розрахунку грошово-кредитних зобов'язань є високоволатильною, що спричиняє

нерівномірні впливи на резерви і бюджет.

З метою забезпечення дотримання вищезазначених вимог та уникнення неоднозначного тлумачення окремих норм Закону, які регламентують порядок управління капіталом Національного банку, доцільно внести відповідні зміни у законодавство.

Запропонований до розгляду законопроект також уточнює норми законодавства про Національний банк України, що визначають порядок формування загальних резервів у власному капіталі Національного банку за рахунок прибутку, що в свою чергу, впливає на обсяг частини прибутку, яка спрямовується до бюджету. Крім того, пропонуються зміни до окремих норм законодавства щодо доповнення підстав звільнення Голови Національного банку, в тому числі за вчинення Головою НБУ корупційних правопорушень.

2. Цілі та завдання прийняття законопроекту

Метою законопроекту є вдосконалення регулювання діяльності банків та банківських груп, зміцнення банківської системи України, усунення накопичених проблемних питань, а також приведення законодавства України до стандартів ЄС стосовно організації корпоративного управління та системи ризик-менеджменту в банках.

Запропоновані законопроектом механізми та заходи, передбачені в рамках реформи корпоративного управління в банках, матимуть позитивний вплив на якість прийняття банком управлінських рішень та забезпечення системи внутрішнього контролю, що, у свою чергу, сприятиме ефективності нагляду з боку Національного банку, а також прозорості та стабільності як окремих банків, так і банківської системи в цілому.

Змінами до Закону України “Про банки і банківську діяльність” передбачається посилити вимоги до корпоративного управління в банках.

Законопроект також пропонує внести низку змін до Закону України “Про Національний банк України”, що направлені на створення правових умов для виконання Національним банком своїх конституційних завдань як центральним банком держави, що має суттєвий вплив на фінансову стабільність у державі, а також з метою приведення окремих положень Закону України “Про Національний банк України” у відповідність із європейською практикою та взятими зобов’язаннями перед Міжнародним валютним фондом.

Вказані положення законопроекту спрямовані на створення правових засад для посилення інституційної, економічної, функціональної та фінансової

незалежності Національного банку одночасно з посиленням ефективності діяльності його керівних органів.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом передбачається внесення змін до Законів України “Про банки і банківську діяльність” у частині (і) вдосконалення повноважень Національного банку у сфері банківського нагляду; (іі) процедур створення та ліцензування банків; (ііі) процедур створення та ліцензування банків; (іv) питань корпоративного управління в банках; (v) системи внутрішнього контролю та управління ризиками в банках, а також організації банківського нагляду, «Про Національний банк України», «Про депозитарну систему України», «Про Антимонопольний комітет України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про внесення змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», «Про Рахункову палату», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», «Про Державне бюро розслідувань», «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів”.

4. Стан нормативно-правової бази

Нормативно-правову базу в сфері правового регулювання становлять Конституція України, Закони України “Про банки і банківську діяльність”, «Про Національний банк України», «Про депозитарну систему України», «Про Антимонопольний комітет України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про внесення змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», «Про Рахункову палату», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», «Про Державне бюро розслідувань», «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та

інших злочинів», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту

Прийняття законопроекту підвищить якість виконання Національним банком України своїх функцій та повноважень у сфері банківського нагляду, систематизує систему корпоративного управління в банках, управління капіталом банків, сприятиме підвищенню рівня нагляду за банками та банківською системою в цілому, гармонізує положення українського законодавства із законодавством ЄС у банківській сфері, забезпечить підсилення захисту прав та інтересів вкладників та інших кредиторів банків, їх акціонерів, сприятиме сталості та стабільності банківської системи.

Прийняття законопроекту дозволить наблизити законодавство України до законодавства ЄС та запровадити в Україні найкращі світові практики регулювання та функціонування банківських систем, сприятиме забезпеченню умов для належного виконання Національним банком законодавчо визначених повноважень, а його успішна реалізація сприятиме відновленню довіри громадян до банківської системи України, оскільки діяльність банків стане більш прозорою, зрозумілою та відкритою для вкладників та інших зацікавлених осіб.

Народний депутат України

О.А. Дубінський

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Дубінський Олександр Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000097D2D00CE2B7D00
Дійсний до: 24.12.2021 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 300д9/2-2020/223278 від 27.11.2020

275401